

Auditorlar Palatasının üzvləri tərəfindən etik davranış qaydalarına riayət olunmasına nəzarət və bu barədə illik

HESABAT

Hesabatın hazırlanmasının hüquqi əsasları

Hesabat 2013-cü il 5 dekabr tarixində Palata Şurası tərəfindən təsdiq edilmiş “Auditorlar Palatası üzvləri tərəfindən etik davranış qaydalarının pozulması barədə illik hesabatın hazırlanmasına dair TƏLİMAT”ın tələblərinə və Auditorlar Palatasının 2016-cı il üzrə iş planının 3.8-ci və Palata Şurasının 2016-cı il üzrə iş planının 19-cu “Auditorlar Palatasının üzvləri tərəfindən etik davranış qaydalarına riayət olunmasına nəzarət və bu barədə illik hesabatın hazırlanması” bəndlərinə uyğun olaraq hazırlanmışdır.

Azərbaycan Respublikasının Auditorlar Palatasında Palata üzvlərinin etik davranış qaydaları “Auditor xidməti haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanunu, “Azərbaycan Respublikası Auditorlar Palatası haqqında” Əsasnamə, Palatanın üzv olduğu Beynəlxalq Mühasiblər Federasiyasının (IFAC) tanıdığı “Peşəkar Mühasiblərin Etika Məcəlləsi”, “Palata üzvlərinin hüquq və vəzifələri haqqında” Əsasnamə, “Palata üzvləri tərəfindən etika məcəlləsinin tələblərinə əməl edilməsini təmin etmək üçün monitoring aparılması üzrə Qayda” ilə tənzimlənir.

Auditor təşkilatlarının və sərbəst auditorların nümayəndələrinin iştirakı ilə keçirilmiş bir sıra beynəlxalq elmi-praktiki konfranslarda, habelə Auditorlar Palatasında keçirilmiş çoxsaylı seminarlarda Palata üzvlərinin etik davranış qaydalarına riayət olunmasının vacibliyi diqqət mərkəzində dayanmışdır.

Hesabatın məqsədi

Hesabatın məqsədi Auditorlar Palatası üzvləri tərəfindən Etik davranış normalarına riayət edilməsi vəziyyətini müəyyənləşdirməkdən, Auditorlar Palatası tərəfindən Palata üzvləri arasında aparılmış maarifləndirmə işləri, habelə etik davranış qaydalarının pozulması halları və tətbiq edilmiş intizam tənbehi tədbirləri özündə əks etdirməkdən ibarətdir.

Giriş

Hesabat ilində auditorlar tərəfindən etik davranış qaydalarının pozulması ilə bağlı daxil olmuş şikayətlərin araşdırılması Azərbaycan Respublikası Auditorlar Palatasının 2016-cı il üzrə iş planının 3.8-ci “Auditorlar Palatasının üzvləri tərəfindən etik davranış qaydalarına riayət olunmasına nəzarət və bu barədə illik hesabatın hazırlanması” bəndinə uyğun olaraq bir sıra hallarda ilkin olaraq Palatanın Auditin hüquqi təminatı və standartlaşdırma idarəsi və digər müvafiq struktur bölmələr tərəfindən aparılmış, sonrakı mərhələlərdə Palata rəhbərliyi yanında, bütün zəruri hallarda Əsasnamələrinə uyğun olaraq müvafiq Komitələrdə (Auditorlar Palatasının Şurası yanında Auditorların Peşə Etikasını Komitəsi, Keyfiyyətə nəzarət Komitəsi və Qanunvericilik və hüquqi məsələlər üzrə Komitəsi), habelə Palata Şurasında müzakirə olunaraq müvafiq qərarlar qəbul olunmuşdur.

Hesabatın məzmunu

Hesabat ili ərzində :

- 2015-ci il 26 oktyabr tarixində Azərbaycan Respublikası 2 sayılı Bakı İnzibati-İqtisadi Məhkəməsinin hakimi Miminat Hacıbəyova tərəfindən göndərilmiş “Qızıl Gül” firmasının cavabdeh “Bazarstore” MMC-yə qarşı hesablanmış əlavə dəyər vergisinin depozitə ödənilməsi tələbinə dair iddia ərizəsinin icra edilməsini xahiş edirik” başlıqlı məktubla göndərilmiş qərardad Palata sədrinin 2015-ci il 27 oktyabr tarixli dərəkənar-göstərişinə əsasən Auditin hüquqi təminatı və standartlaşdırma idarəsinə daxil olmuşdur. Azərbaycan Respublikası 2 sayılı Bakı İnzibati-İqtisadi Məhkəməsinin 2015-ci il 26 oktyabr tarixli 2(82)-2110/2015 nömrəli qərardadında göstərilənlər Palata sədrinin 2015-ci il 27 oktyabr tarixli 1/37 nömrəli sərəncamına əsasən sərbəst auditor Avtandil Əliyevə tapşırılmışdır. Avtandil Əliyevin “Palata sədrinin 2015-ci il 27 oktyabr tarixli 1/37 nömrəli sərəncamını Apellyasiya müddətinin gözlənilməsi ilə əlaqədar olaraq icra edə bilməmişəm. Apellyasiya müddəti bitdiyinə görə 1/37 nömrəli sərəncamın yeni sərəncamla əvəz edilməsinə icazə verməyinizi xahiş edirəm” başlıqlı ərizəsinə əsasən, Azərbaycan Respublikası 2 sayılı Bakı İnzibati-İqtisadi Məhkəməsinin 2015-ci il 26 oktyabr tarixli 2(82)-2110/2015 nömrəli qərardadının icrası Palata sədrinin 2015-ci il 16 noyabr tarixli 1/38 nömrəli sərəncamına əsasən yenidən sərbəst auditor Avtandil Əliyevə tapşırılmışdır. “Bazarstore” MMC-nin baş direktoru Zeynab Konyar tərəfindən Palataya ünvanlanmış “Əliyev Avtandil “Qızıl-Gül” firması ilə kommersiya münasibətlərinə daxil olmuş, müqavilə üzrə 2200 manat alacağı üçün iş üzrə iddiaçı “Qızıl-Gül” firmasından asılılığı yaranmış və bu işlə bağlı artıq bir dəfə həmin firmanın xeyrinə audit yoxlaması apararaq əsassız olaraq auditor rəyi tərtib etməklə, qeyri-obyektiv, tərəfli və qərəzli hərəkət etmişdir. Qeyd edilənləri rəhbər tutaraq, Azərbaycan Respublikası 2 sayılı Bakı İnzibati-İqtisadi Məhkəməsinin 2015-ci il 26 oktyabr tarixli 2(82)-2110/2015 nömrəli qərardadının icrasının Avtandil Əliyevə tapşırılmamasını xahiş edirik” məzmunlu məktuba əsasən, həmin qərardadın icrası Palata sədrinin 2015-ci il 04 dekabr tarixli 1/42 nömrəli sərəncamı ilə “Azərbaynxalq Audit Xidməti” MMC-nin direktor auditoru Misir Zaman oğlu Əhmədova tapşırılmış və bu barədə “Bazarstore” MMC-nin baş direktoru Zeynab Konyara cavab məktubu göndərilmişdir. Sərəncamın icrası başa çatdıqdan sonra tərtib edilmiş audit hesabatının 2 sayılı Bakı İnzibati-İqtisadi Məhkəməsinə təqdim edilməsi təmin edilmişdir. Bunun ardınca “Qızıl-Gül” Firmasının təsisçisi Elvin Tarif oğlu Axundov və direktoru Azər Məhəmməd oğlu Nəbiyev tərəfindən Azərbaycan Respublikası Auditorlar Palatasına sərbəst auditor Avtandil Adıgözəl oğlu Əliyevlə bağlı şikayət ərizəsi daxil olmuş Palata sədrinin 2016-cı il 15 fevral tarixli “Xahiş edirəm Apellyasiya Şurasında və Qanunvericilik və hüquqi məsələlər üzrə Komitədə baxın və təklif verin” dərəkənar-göstərişinə əsasən müzakirəyə çıxarılmışdır. Ərizə “Qızıl-Gül” Firmasının sərbəst auditor Avtandil Əliyev arasında bağlanmış auditor xidməti haqqında müqavilədən irəli gələn öhdəliklərin keyfiyyətsiz icra olunması, bu səbəbdən onlardan alınmış 4000 (dörd min) manat pulun onlara qaytarılmasına köməklik göstərilməsi ilə bağlı olmuşdu. 2016-cı il 23 fevral tarixində Azərbaycan Respublikası Auditorlar Palatasının Apellyasiya Şurasının üzvləri və Qanunvericilik və hüquqi məsələlər üzrə Komitənin sədri Elnur İbrahimov tərəfindən şikayət ərizəsi araşdırılmış və sərbəst auditor Avtandil Adıgözəl oğlu Əliyevin dəlilləri dinlənilmişdir. Araşdırmanın nəticəsi olaraq məlum olmuşdur ki, “Qızıl-Gül” Firması ilə sərbəst auditor Avtandil Əliyev arasında 2015-ci il 23 oktyabr tarixində “Auditor xidməti göstərilməsi haqqında” müqavilə bağlanmışdır (№25/25 Seriya: SA/AAƏ Mİ/DS). Həmin müqaviləyə əsasən, sərbəst auditor Avtandil Əliyev “Qızıl-Gül” Firmasının “Bazarstore” MMC-ə qarşı iddia ərizəsi və bununla bağlı olan digər müvafiq sənədlərin təhlili, audit, onlar arasında aparılmış əmlak icarəsi və pul

ödənişləri ilə bağlı olaraq “Bazarstore” MMC-nin ƏDV borcunun qanunvericiliyə uyğun olaraq ödənilməsinə və ya alınması prosesinə dair qanuni münasibətin rəy daxilində bildirilməsini, bununla bağlı digər müvafiq sənədlərin toplanmasını və ya hazırlanmasını, eləcə də auditor rəyinin tərtib edilməsi və məhkəməyə təqdim olunmasını, audit zamanı auditor xidmətini tənzimləyən qanunvericilik aktlarının və həmin şəxslərin qanuni tələblərinə və göstərişlərinə əməl olunmasını, götürülmüş öhdəliklə bağlı olaraq hakim və onun əməkdaşları ilə müvafiq hüquqi və fiziki şəxslərlə, onların nümayəndələri ilə görüşlər keçirməyi və ya həmin görüşlərdə, danışıqlılarda iştirak etməyi, audit başa çatdıqdan sonra audit materiallarını audit qanunvericiliyinə uyğun olan formada tərtib edərək hər hansı məqsədlə istifadə olunması üçün məhkəməyə və müvafiq şəxslərə təhvil-təslim etməyi, lazım gələrsə, bu məsələ ilə bağlı olaraq keçiriləcək məhkəmə prosesində tərtib olunacaq Auditor Rəyi ilə əlaqədar iştirak etməyi, çıxış etməyi, izahat verməyi öz öhdəsinə götürmüşdür. Müqavilənin 3.1-ci maddəsinə əsasən, auditor xidmətin dəyəri 2200,00 manat müəyyən edilmişdir. Müqaviləyə əsasən 23.10.2016-cı il tarixdə “Qızıl-Gül” Firmasına auditor xidmətinin dəyərinin ödənilməsi barədə 25/25 Seriya: SA/AAƏ Mİ/DS nömrəli hesab-faktura təqdim edilmişdir. Həmin hesaba görə “Qızıl-Gül” Firması tərəfindən 2200,00 manat xidmət haqqı ödənilməli idi. Şikayətçi Əliyev Avtandil Adıgözəl oğlu tərəfindən 26.10.2016-cı il tarixli CDB №344289 sayılı verilmiş kassa mədəxil orderinin qəbzini təqdim etmişdir. Həmin qəbzə görə auditora 1200 manat pul ödənilmişdir. Şikayətçilər tərəfindən auditora cəmi 4000,00 manat pul məbləğinin ödənildiyini, lakin bunun müqabilində keyfiyyətli auditor xidməti göstərilmədiyini bildirmişdirlər. Sərbəst auditor Avtandil Əliyev şikayəti qəbul etməmiş və öz dəlillərini Şuraya yazılı şəkildə təqdim etmişdir. Lakin Palata sədrinin müavini cənab F.İsmaylovun sədrlik etdiyi Apellyasiya Şurasında sənədlərə baxış keçirilərkən A.Əliyev tərəfindən kassa mədəxil orderlərinə birtərəfli qaydada düzəlişlər edildiyi aşkarlanmışdır. Şuranın üzvləri tərəfindən şikayət edən tərəfə və A.Əliyevə mübahisənin sülh yolu ilə həll edilməsi təklif edilmiş və bunun üçün 10 gün vaxt verilmişdir. Bu dövr ərzində sərbəst auditor A.Əliyev tərəfindən 4000,00 manat ərizəçilərə geri qaytarılmışdır. “Qızıl-Gül” Firmasının təsisçisi E.T.Axundov və direktoru A.M.Nəbiyev 2016-cı il 04 mart tarixində ərizə ilə Palataya müraciət edərək, sərbəst auditor A.Əliyev ilə olan mübahisələrinin sülh yolu ilə həll olunduğunu bildirmiş və şikayətləri təmin olunduğu üçün ərizələrinin geri götürmüşlər.

- Azərbaycan Respublikası 1 sayılı Bakı İnzibati-İqtisadi Məhkəməsinin hakimi Tahirə Əsədova tərəfindən göndərilmiş “Azərbaycan Respublikası 1 sayılı Bakı İnzibati-İqtisadi Məhkəməsinin 2016-cı il 20 aprel tarixli 2-1(81)1533/16 sayılı qərardadı ekspertiza aparılması üçün Sizə göndərilir” başlıqlı məktub Palata sədrinin 2016-cı il 05 may tarixli dərkənar-göstərişi ilə Auditin hüquqi təminatı və standartlaşdırma idarəsinə daxil olmuşdur. Azərbaycan Respublikası 1 sayılı Bakı İnzibati-İqtisadi Məhkəməsinin 2016-cı il 20 aprel tarixli 2-1(81)1533/16 sayılı qərardadının icrasına dair auditor yoxlamasının aparılması Palata sədrinin 2016-cı il 5 may tarixli 1/16 nömrəli sərəncamı ilə sərbəst auditor Əliyev Avtandil Adıgözəl oğluna tapşırılmışdır. Əliyev Avtandil 2016-cı il 27 may tarixində qərardadın icrasını Audit Standartlarının tələblərinə uyğun aparıldığını qeyd etmişdir. Lakin Azərbaycan Respublikası 1 sayılı Bakı İnzibati-İqtisadi Məhkəməsindən 2016-cı il 14 sentyabr tarixli məktubla Palataya göndərilmiş 2016-cı il 04 avqust tarixli qərardaddan məlum olmuşdur ki, Əliyev Avtandil 2016-cı il 20 aprel tarixli məhkəmə qərardadında qoyulmuş tapşırığı yerinə yetirməmişdir. Auditin hüquqi təminatı və standartlaşdırma idarəsinin rəisi Maarif Abbasov tərəfindən 2016-cı il 28 sentyabr tarixində sərbəst auditor Əliyev Avtandilin Auditorlar Palatasının nüfuzunu Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasının müddəalarına görə məhkəmə hakimiyyəti qarşısında hörmətdən

salmağa, Auditorlar Palatası ilə Vergilər Nazirliyi arasında mövcud olan işgüzar münasibətlərə zərər vurmağa yönəlik hərəkətlərinin, eləcə də "Auditor xidməti haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun ayrı-ayrı müddələrinin, Beynəlxalq Audit Standartlarının və Peşəkar Mühasibləri Etika Məcəlləsinin tələblərini davamlı olaraq pozması faktlarının ciddi araşdırılması və sərbəst auditor Əliyev Avtandillə bağlı tədbir görülməsi barədə Auditorlar Palatasının sədri cənab Vahid Novruzova məruzə edilmişdir.

Auditin hüquqi təminatı və standartlaşdırma idarəsinin 2016-cı il 28 sentyabr tarixli xidməti məktubu Palata sədrinin 2016-cı il 03 oktyabr tarixli "Baxın və təklif verin" başlıqlı dərkənar-göstərişinə əsasən, Auditorlar Palatasının Şurası yanında Qanunvericilik və hüquqi məsələlər üzrə Komitənin sədri Elnur İbrahimova, Auditorların peşə etikası Komitəsinin sədri Yunis Salayevə və Auditin keyfiyyətinə nəzarət şöbəsinin müdiri Yaşar Namazəliyevə tapşırılmışdır. Dərkənarın icrası üzrə nəzarət Palata sədrini elmi-metodik məsələlər üzrə müşaviri N.Talıbova tapşırılmışdır. Qanunvericilik və hüquqi məsələlər üzrə Komitənin sədri Elnur Elxan oğlu İbrahimov tərəfindən sərbəst auditor Aftandil Əliyev barəsində 2016-cı il 28 sentyabr tarixli xidməti məktub ilə əlaqədar Auditorlar Palatasına 2016-cı il 24 oktyabr tarixli məktubla müraciət etmişdir. Məktubda sərbəst auditor Aftandil Əliyevin fəaliyyətinin Auditorlar Palatasının Şurası yanında Keyfiyyətə nəzarət komitəsi və Auditorların Peşə Etikası Komitəsi tərəfindən yoxlanılması və onun Auditorlar Palatasının Şurası yanında Dövlət orqanları və ictimaiyyətlə əlaqələr üzrə Komitənin sədri olaraq qalıb-qalmaması məsələsinin Palatanın Şurası qarşısında müzakirəyə çıxarılması təklif edilmişdir. Qeyd edilən məsələ ilə bağlı Auditin keyfiyyətinə nəzarət şöbəsi tərəfindən 2016-cı il 24 oktyabr tarixində Palata sədri Vahid Novruzova 1 sayılı Bakı İnzibati-İqtisadi Məhkəməsinin 2016-cı il 04 avqust tarixli 2-1(81)1533/2016 nömrəli Qərarının icrasını təmin etmək məqsədi ilə həmin iş üzrə qoyulmuş sualın cavablandırılmasının başqa auditora tapşırılması, sərbəst auditor Aftandil Əliyevin fəaliyyətinin Auditorların peşə etikası Komitəsində müzakirə edilməsi və növbəti ilin əvvəlində onun apardığı auditlərin keyfiyyətinin araşdırılması barədə xidməti məktub göndərilmişdir. Auditorlar Palatası Şurasının 2016-cı il 5 dekabr tarixli 282/5 nömrəli "Sərbəst auditor Əliyev Aftandil Adıgözəl oğlunun hərəkətləri barədə" qərarının 1-ci bəndinə uyğun olaraq, Azərbaycan Respublikası 1 sayılı Bakı İnzibati-İqtisadi Məhkəməsinin 20 aprel 2016-cı il tarixli 2-1(81)1533/16 nömrəli inzibati iş qaydasında qəbul edilmiş Qərardada əsasən sərbəst auditor Aftandil Əliyev 230 sayılı "Auditin sənədləşdirilməsi", 320 sayılı "Auditin planlaşdırılmasında və həyata keçirilməsində əhəmiyyətlik", 501 sayılı "Audit sübutu-seçilmiş maddələr üzrə xüsusi mülahizələr" və 505 sayılı "Kənar mənbələrdən təsdiqləmələr" Beynəlxalq Audit Standartlarının tələblərinə riayət etmədiyinə görə onun apardığı audit keyfiyyətsiz hesab edilmiş, 2-ci bəndinə əsasən, Azərbaycan Respublikası Auditorlar Palatası Şurasının 2015-ci il 25 noyabr tarixli 269/1 sayılı "Auditor xidməti sahəsində araşdırma və intizam tədbirləri sistemi üzrə beynəlxalq təcrübənin öyrənilməsi və tətbiqi barədə" qərarının V "Azərbaycanda auditor xidməti sahəsində tövsiyə edilən araşdırma və intizam tədbirləri sistemi" bölməsinin 1-ci "Beynəlxalq audit standartlarının tələblərinə riayət edilmədiyinə və keyfiyyətsiz auditor xidməti göstərdiyinə görə" bəndinə uyğun olaraq sərbəst auditor Əliyev Aftandil Adıgözəl oğluna xəbərdarlıq edilmiş, gələcəkdə belə hallara yol verərsə barəsində daha ciddi tədbirlərin görülcəyi onun nəzərinə çatdırılmış və gələcəkdə auditor xidməti göstərdiyi zaman Beynəlxalq Audit Standartlarına, Peşəkar Mühasiblərin Etika Məcəlləsinə və digər normativ-hüquqi aktlara uyğun olaraq daha keyfiyyətli auditor xidmətləri göstərməsi tələb edilmişdir. Həmin işlə bağlı Azərbaycan Respublikası 1 sayılı Bakı İnzibati-İqtisadi Məhkəməsinin sədri Rəşid Rzayev tərəfindən göndərilmiş 14 sentyabr 2016-cı il tarixli M-769/4 nömrəli "Azərbaycan Respublikası 1 sayılı Bakı İnzibati-İqtisadi

Məhkəməsinin icraatında olan 2-1(81)1533/2016 sayılı iş üzrə 04.08.2016-cı il tarixli qərardadla məhkəmə ekspertizası təyin edilmişdir. Ekspertiza təqdimatının aparılması üçün həmin inzibati iş Sizə göndərilir” başlıqlı məktub Palata sədrinin 2016-cı il 23 sentyabr tarixli dərəkənar-göstərişinə əsasən, Auditin hüquqi təminatı və standartlaşdırma idarəsinə daxil olmuşdur. Azərbaycan Respublikası 1 sayılı Bakı İnzibati-İqtisadi Məhkəməsinin qərardadında göstərilənlər Palata sədrinin 2016-cı il 23 sentyabr tarixli 1/34 nömrəli sərəncamı ilə sərbəst auditor Qulu Mehbalı oğlu Soltanova tapşırılmışdır. Sərəncamın icrası 15.10.2016-cı il tarixində başa çatdıqdan sonra tərtib edilmiş audit hesabatının 1 sayılı Bakı İnzibati-İqtisadi Məhkəməsinə təqdim edilməsi təmin edilmişdir.

- Palata sədrinin 2016-cı il 28 oktyabr tarixli “Baxın və təklif verin” dərəkənar-göstərişinə əsasən, Bakı şəhəri, Səbail rayonu, keçid 1128, ev 19, mən.23 ünvanında yaşayan Yaşar Ənvər oğlu Bağirov tərəfindən göndərilmiş “Şəfəq Audit Konsaltinq” MMC-nin auditoru Ağayev Akif Ağa oğlunun hərəkətləri barəsində ərizə Auditin keyfiyyətinə nəzarət şöbəsinə daxil olmuşdur. Yaşar Bağirov bildirmişdir ki, hər hansı bir vəsaitləri qəbul edilməsi və ona təhvil verilməsi barədə heç bir imzalı sənəd olmadığı halda auditor onun “Bakı Elektroniks” MMC-yə 61.990,00 manat məbləğində zərər vurduğunu qeyd etmişdir. Auditorun qanunsuz və əsassız rəy verdiyinə görə məsuliyyətə cəlb edilməsində köməklik göstərilməsi xahiş edilmişdir. Auditor Akif Ağayev Palataya dəvət olunmuş və ondan izahat alınmışdır. Həmin izahatda qeyd olunur ki, Cəmiyyətin sədri M.Naxçıvaninin 15 sayılı 16.06.2016-cı il tarixli əmrinə əsasən yaradılmış inventarizasiya komissiyası tərəfindən 61.990,00 manat dəyərində “Hədiyyə kartları”nın çatışmazlığı müəyyən edilmişdir. Xəzinədarlıq şöbəsinin işçiləri tərəfindən verilmiş izahatlarda 61990,00 manat dəyərində olan “Hədiyyə kartları”nın satış ilə məşğul olan Y.Ə.Bağirov tərəfindən müxtəlif vaxtlarda götürüldüyü, lakin dəyərinin ödənilmədiyi göstərilmişdir. Ancaq ərizəçi “Hədiyyə kartları”nı sifariş verdiyini bildirmiş, lakin həmin kartların onun tərəfindən alınmadığını izahatında göstərmişdir. Auditor tərtib etdiyi aktda qeyd etmişdir ki, sifariş sənədlərində “Hədiyyə kartları”nın alınması ərizəçinin imzası ilə təsdiq edilmiş, lakin rəyində və izahatında isə ərizəçinin 61990,00 manat ziyan vurması faktı təsdiq edilməmişdir. Yalnız xəzinədarlıq şöbəsinin işçiləri tərəfindən verilmiş izahatlara əsasən 61990,00 manat dəyərində “Hədiyyə kartları”nın ərizəçi Y.Bağirov tərəfindən götürüldüyü, lakin dəyərinin ödənilmədiyi göstərilmişdir. Bundan başqa, rəydə qeyd edilir ki, 28.02.2013-cü il tarixli “Tam maddi məsuliyyət daşınması haqqında” müqavilənin 1-ci bəndinin “v” hissəsinin tələbləri Y.Ə Bağirov tərəfindən pozulmuşdur. Ancaq həmin hissənin nədən ibarət olması açıqlanmamışdır. Bu da aktda və rəydə göstərilən faktlar arasında uyğunsuzluğun olduğunu bir daha ortaya qoyur. Auditor A. Ağayev tərəfindən Auditor xidməti göstərilməsi barədə bağlanmış müqavilənin məzmunu: “Hədiyyə kartlarının auditi” xidmətin konkret olaraq hansı məsələlərə aydınlıq gətirilməsi ilə bağlı olduğu bəlli olmur. Ərizədə qaldırılan məsələlərə aydınlıq gətirilməsi məqsədi ilə “Bakı Elektroniks” MMC-dən “Hədiyyə kartları”nın alınması barədə Y.Bağirovun imzası olan sənədlərin təqdim etməsi xahiş edilmişdir. Lakin həmin sənədlər Baş prokuror yanında Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsinə təqdim olunduğu bildirilmişdir. Palataya daxil olan sənədlərin surətlərindən görünür ki, ərizəçi “təhvil aldım” yazaraq imza etmişdir. Həmin sənədlərin surətindən görünür ki, ərizəçi E-mail vasitəsi ilə “Hədiyyə kartları”nın alınmasına sifariş verib və alması barədə “təhvil aldım” sözü yazaraq imza etmişdir. 2016-cı il 11 noyabr tarixində ərizəçi Y.Bağirov Palataya dəvət olunmuş, imzası olan sənədlərin ona məxsus olmasını etiraf etmiş, yalnız bildirmişdir ki, o imzalar sifarişi qəbul etdiyim üçündür, “Hədiyyə kartları”nın alınmasına dair heç bir təhvil qəbul aktı yoxdur. Əlavə olaraq bildirmişdir ki, müəssisə və təşkilatların nümayəndələri “Hədiyyə kartları”nın dəyərini Cəmiyyətin

xəzinəsinə ödəyərək özləri götürürlər. Bu məsələlər auditor Akif Ağayev tərəfindən lazımı qaydada araşdırılmamış, kifayət qədər auditor sübutları toplanmamışdır. Nəticədə auditor rəyi keyfiyyətsiz tərtib edilmişdir. "Şəfəq Audit Konsaltinq" MMC-nin rəhbərliyinin isə daxili nəzarəti olmamışdır. Palata sədrinin göstərişi ilə "Şəfəq Audit Konsaltinq" MMC-nin direktoru Ş.V.Abbasova, ərizəçi Y.Bağirova və auditi keyfiyyətsiz apardığına görə xəbərdarlıq edilməsi və gələcəkdə belə hallara yol verərsə onun barəsində daha təsirli tədbirlərin görülməyi barədə auditor Akif Ağayevə 16.11.2016-cı il tarixində məktubların göndərilməsi təmin edilmişdir.

- Palata sədrinin 2016-cı il 20 iyul tarixli dərəkənar-göstərişinə əsasən, Bakı şəhəri Ə.Naxçıvani küçəsi 64a, mənzil 74 ünvanında yaşayan Ağası Asif oğlu Fərəcov tərəfindən Auditin hüquqi təminatı və standartlaşdırma idarəsinə KERMUR Audit və Konsaltinq MMC-nin direktoru Adil Vahabov tərəfindən Internasional BOKT MMC-nin 2014-2015-ci illərdə fəaliyyətinin yoxlanılması ilə əlaqədar şikayət ərizəsi daxil olmuşdur. Şikayət ərizəsi KERMUR Audit və Konsaltinq MMC-nin direktoru Adil Vahabov tərəfindən aparılmış auditor yoxlamasının bir tərəfli qaydada heç bir mühasibat sənədlərinə əsaslanmadan, yoxlamada Ağası Fərəcovun iştirakına icazə verilmədən 160 737 manat məbləğində guya saxta kreditlər yazmaqla ziyan vurulduğunu göstərməklə bağlı idi. Bununla əlaqədar olaraq A.Vahabov Palataya dəvət olunaraq ondan izahat alınmışdır. O, izahatında bildirmişdir ki, Internasional BOKT MMC-nin 2014-2015-ci illər fəaliyyətinin yoxlanılması ilə bağlı cəmiyyətin rəhbərliyi ilə müqavilə bağlamış və audit aparmışdır. Aparılan auditlə bağlı Ağası Fərəcovu dəvət etmiş, həmin dövr üçün müəssisənin fəaliyyətinə məsul şəxs olduğuna görə yaranmış suallara aydınlıq gətirməsini istəmişdir. Lakin Ağası Fərəcov həmin sualları cavablandırmamış və heç bir əsas gətirmədən və izah vermədən tərtib olunmuş aktı imzalamaqdan imtina etmişdir. Halbuki Ağası Fərəcov aktla tanış olaraq aktda razılaşmadığı məqamlarla bağlı qeydlərini edə bilərdi. "Auditor Xidməti haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 17-ci "Auditor xidmətindən istifadə üzrə təsərrüfat subyektinin vəzifələri və hüquqları adlı" Maddəsində deyilir: "Təsərrüfat subyektinin rəhbərliyi (mülkiyyətçisi) auditin aparılması üçün zəruri olan bütün sənədləri, registrləri və hesabatları auditora təqdim etməlidir və onların düzgünlüyünə məsuliyyət daşıyır. O, auditorun sorğusuna dair yazılı və şifahi izahatlar verməyə borcludur". Göründüyü kimi, Ağası Fərəcov auditlə bağlı yaranmış sualları heç bir əsas göstərmədən cavablandırmaqdan imtina etmişdir. Qeyd olunanlar rəhbər tutularaq Palata rəhbərliyinə məruzə edildikdən sonra 2016-cı il 29 iyul tarixində şikayət ərizəsi ilə bağlı məktub hazırlanmış və Ağası Fərəcova göndərilməsi təmin edilmişdir.

- Palata sədrinin 2016-cı il 25 noyabr tarixli dərəkənar-göstərişinə əsasən, Bakı şəhəri, Yasamal rayonu, C.Cabbarlı küç 29 ünvanında yaşayan Ağayev Nizami Tofiq oğlunun və eyni ünvanda yaşayan Lütvəliyev Azər İsaq oğlunun imzaları ilə sərbəst auditor Çingiz Abbasovun barəsində Auditorlar Palatasına daxil olmuş ərizə Auditin hüquqi təminatı və standartlaşdırma idarəsi tərəfindən araşdırılmışdır. Ərizəçilər Yasamal rayonu, C.Cabbarlı küç. 29 ünvanında fəaliyyət göstərmiş "Moda evi"nin direktoru Əhmədova Leyla Saday qızının müraciəti əsasında Çingiz Abbasovun qiymətləndirmə apardığını, təmir xərclərinin şişirdilərək 814452 manat hesablandığını, Xətai rayon məhkəməsi tərəfindən təkrar ekspertiza təyin edildiyini, ekspertizanın Ədliyyə Nazirliyinin Ekspertiza idarəsi tərəfindən aparıldığını, çəkilən xərcin 430000 manat müəyyən edildiyini göstərmişlər. Ərizədə Leyla Əhmədova tərəfindən auditor rəyində göstərilən məbləğin məhkəmə qaydasında onlardan tələb edildiyini, məhkəmə orqanının həmin tələbi təmin etmədiyini bildirərək auditora verilmiş lisenziyanın ləğv edilməsini xahiş etmişlər.

Ərizəyə haradansa əldə olunmuş Palatanın Keyfiyyətə nəzarət Komitəsinin "Mayıllı" firmasının həmtəsisçisi Əhməd Çingizxan İsaq oğluna göndərmiş olduğu 31 mart 2014-cü il tarixli 001/2014-KNK nömrəli məktubun və Palata tərəfindən ona göndərilmiş 15 iyul 2014-cü il 63-3/21 nömrəli məktublardan surətləri əlavə edilmişdir. Ərizədə həmçinin Ç.Abbasov Saday Əhmədovun təşkil etdiyi qrupun üzvü kimi ağır ittihamlarla təqsirləndirilir.

Daxil olmuş ərizə ilə əlaqədar olaraq Ç.Abbasov Palataya dəvət olunmuş, ərizədə göstərilənlərlə tanış edilmiş və ərizə ilə bağlı izahatı və həmin ünvanda aparılmış audit materialları istənilmişdir. O, 2016-cı il 7 dekabr tarixində izahatını və 2016-cı il 9 dekabr tarixində "Bakı şəhəri, Yasamal rayonu, C.Cabbarlı küç. 29 ünvanında yerləşən və "İCARƏDƏ" olan qeyri yaşayış-sahəsinin (zirzəmi və I mərtəbənin girəcəyinin) əsaslı təmirinin və yenidən qurulmasının dəyərinin bazar qiymətlərinə (cari qiymətlərə) uyğun müəyyən edilməsinə dair Auditor Hesabatı"nı təqdim etmişdir. Onun izahatından və təqdim etdiyi auditin nəticələrinə dair materiallardan göründüyü kimi, icarəyə götürən Quliyev Anar Cavanşir oğlunun müraciəti əsasında müqavilə bağlamaq yolu ilə və tikinti mütəxəssisi cəlb olunmaqla "Bakı şəhəri, Yasamal rayonu, C.Cabbarlı küç. 29 ünvanında yerləşən və "İCARƏDƏ" olan qeyri yaşayış-sahəsinin (zirzəmi və I mərtəbənin girəcəyinin) əsaslı təmirinin və yenidən qurulmasının dəyərinin bazar qiymətlərinə (cari qiymətlərə) uyğun müəyyən edilməsinə dair Auditor Hesabatı"nı hazırlamış və sifarişçiyə təqdim etmişdir. Bundan sonra Ç.Abbasov qeyd olunan ünvanda fəaliyyət göstərmiş "Moda evi"nin direktoru Əhmədova Leyla Saday qızının müraciəti və bağlanmış müqavilə əsasında Xətai rayon məhkəməsinin qərarı ilə təyin olunmuş ekspertizanın nəticəsi ilə auditin nəticələri arasında yaranmış fərqlərə aydınlıq gətirilməsi məqsədilə icarəyə götürülən obyektə, tikinti mütəxəssisi cəlb edilməklə apardığı dəqiqləşdirmələr üzrə tərtib etdiyi "Bakı şəhəri, Yasamal rayonu, C.Cabbarlı küç. 29 ünvanında yerləşən və "İCARƏDƏ" olan qeyri yaşayış-sahəsində təmir olunan obyektlərin gözlə görünməyən və gizli sahələrdə çəkilən xərclərin aydınlaşdırılması"na dair audit materiallarını təqdim etmişdir.

Ərizədən və Ç.Abbasovun izahatından göründüyü kimi tərəflər arasında mübahisəyə Xətai rayon məhkəməsində baxılmış, Xətai rayon məhkəməsinin qəbul etmiş olduğu qərar qanuni qüvvəyə minməmişdir.

Yuxarıda qeyd edildiyi kimi ərizəyə haradan əldə edildiyi bəlli olmayan və ərizənin mahiyyətinə aidiyyəti olmayan Palatanın Keyfiyyətə nəzarət Komitəsinin "Mayıllı" firmasının həmtəsisçisi Əhməd Çingizxan İsaq oğluna göndərmiş olduğu 31 mart 2014-cü il tarixli 001/2014-KNK nömrəli və Palatanın qeyd olunan şəxsə göndərmiş olduğu 15 iyul 2014-cü il tarixli 63-3/21 nömrəli məktublardan surətləri əlavə olunmuşdur. Doğrudur, Palatanın qeyd olunan Komitəsi tərəfindən qəbul olunmuş qərar Palata Şurasında müzakirə olunmuş və 252/4 sayılı 25.06.2014-cü il tarixli qərarla Çingiz Abbasovun və qeyrilərinin "Mayıllı" firması ilə bağlı auditor yoxlamalarının nəticəsi etibarsız hesab edilmişdi. Lakin qəbul olunmuş qərardan həmtəsisçi Saday Əhmədov tərəfindən mülki qaydada verilmiş iddia əsasında Palata Şurasının yuxarıda qeyd olunan qərarı məhkəmə 2 sayılı Bakı İnzibati-İqtisadi məhkəməsinin qətnaməsi ilə ləğv olunmuş və həmin qətnamə qanuni qüvvəyə minmişdir. Ərizədə nədənsə ya məlumatsızlıqdan, ya bilərəkdən bu barədə xatırlatma olmamışdır. Ərizəçilər heç bir əsas olmadan Ç.Abbasovu Saday Əhmədovun təşkil etdiyi cinayətkar qrupun üzvü kimi ağır ittihamlarla təqsirləndirirlər. Halbuki həm "Mayıllı" firması ilə bağlı, həm də C.Cabbarlı küç. 29 ünvanında fəaliyyət göstərmiş "Moda evi"nin direktoru Əhmədova Leyla Saday qızı ilə bağlı mübahisələr mülki mübahisələr olaraq məhkəmə orqanlarında baxışa çıxarılmışdır. Şəxsin bu və ya digər

əməlinin mülki və ya cinayət xarakterli əməl olmasının müəyyən edilməsi istintaq və məhkəmə orqanının səlahiyyətinə aiddir.

Mübahisə üzrə məhkəmə orqanının qanuni qüvvəyə minmiş qərarı olduqdan sonra Ç.Abbasovun aparmış olduğu auditlə bağlı konkret qərar qəbul etmək mümkün olar. Auditorun tərtib etmiş olduğu rəyi sübut növü kimi tanıyıb–tanımamaq məhkəmə orqanının müstəsna səlahiyyətinə aiddir. Məhkəmə orqanı tərəfindən həmçinin təkrar audit aparılması barədə qərarı qəbul olunarsa və təkrar audit nəticəsində ərizəçilərin iddiaları sübut olunarsa, Palatanın səlahiyyətləri çərçivəsində Ç.Abbasov barəsində müvafiq tədbirlər görülməlidir. Qeyd olunanlara əsasən Palata rəhbərliyinin razılığı ilə ərizəçilər Nizami Ağayevə və Azər Lütvəliyevə müvafiq cavab göndərilmiş və ərizə üzrə araşdırma dayandırılmışdır.

Auditorlar Palatasının

**Auditin hüquqi təminatı və standartlaşdırma
idarəsinin rəisi**

Maarif Abbasov

Azərbaycan Respublikası

Auditorlar Palatasının Şurası yanında

Peşə Etikasına Komitəsinin sədri

Yunis Salayev